



Conceptverslag

Congres ICToop Overijssel

Revolutie in de provincie

7 november 2014

‘De komende twintig jaar verandert onze economie meer dan de afgelopen veertig jaar’, zei Willem Vermeend tijdens ICToop Overijssel. ‘We denken nog volgens oude maakmethoden, terwijl huishoudens over vijf tot tien jaar met behulp van 3D printers voorwerpen zelf produceren. Met alle gevolgen van dien’. Tijdens het congres op vrijdag 7 november kregen de deelnemers de kans om zich doormiddel van lezingen en workshops op deze toekomst voor te bereiden.

Oud-minister en internetondernemer Willem Vermeend trapte de ochtend af in een modern aangeklede fabriekshal. Zijn boodschap: ‘We moeten vooral niet bang zijn voor nieuwe technologie maar de kansen benutten die het biedt’. De stoommachine, later de staalindustrie en niet zolang geleden de eerste computers: zij kwamen en veranderden de samenleving.

Economie 4.0

Vermeend legde uit hoe momenteel een combinatie van nieuwe technologieën en digitalisering onze wereld omvormt tot een economie 4.0: ‘3D printers kunnen nu al vrijwel alle vormen in allerlei materiaalsoorten uitprinten. Stel je voor wat het betekent voor onze infrastructuur als je de bank niet meer bestelt maar in plaats daarvan thuis een ontwerp uitkiest en uitprint? Over vijf tot tien jaar heeft elk huishouden zo een ding’.

Ook het fenomeen big data is onderdeel van onze nieuwe realiteit. Vermeend verwees naar Google. De zoekmachine voorspelt de griep eerder dan artsen door relevante zoektermen te analyseren. Een ander voorbeeld is de computer Watson. Deze Amerikaanse computer is bij wijze van experiment voorzien van alle mogelijke data over longziekten zoals behandelmethoden en bijhorende overlevingskansen. Watson werd voorgesteld aan enkele patiënten en stelde de juiste diagnose in 99,6% van de gevallen en was daarmee beter dan de andere artsen die meededen met het onderzoek.

Aan de hand van tien workshops over uiteenlopende onderwerpen konden deelnemers zich verdiepen in de toekomst. Aanwezig waren bijvoorbeeld Han Mesters (ABN-Amro) die sprak over de invloed van automatisering op de zakelijke dienstverlening en Iddo Bante (Directeur CTIT en designlab van de Universiteit Twente) die inging op industrie 4.0. Een overzicht van het gehele programma vindt u [hier](#).

Verbinding

Uit de workshops bleek onder andere dat we op weg zijn naar een samenleving waarin oude hiërarchische instituties minder ruimten krijgen. Organisaties moeten flexibel zijn. Digitalisering kan spelers bij elkaar brengen en innovatie kan bedrijven een voorsprong geven. De door de technologische ontwikkelingen zo geplaagde winkelcentra kunnen bijvoorbeeld via de smartphone



voorbijgangers informeren over aanbiedingen. Maar op dit moment worden deze kansen onvoldoende benut.

De commissaris van de Koningin Anke Bijleveld zette de voor en tegens tegenover elkaar maar was uiteindelijk positief over de mogelijkheden van innovatie voor Overijssel: 'Er is nog nooit zoveel kennis geweest. Ik ben ervan overtuigd dat we daar rijker van worden. Kennis maakt mensen onafhankelijk. Daarbij komt dat de betekenis van afstanden in het computertijdperk verandert. Dit kan gunstig zijn voor een provincie die buiten de Randstad ligt', aldus Bijleveld.

Concurreren

Dit sluit aan bij de boodschap van Vermeend, die aangaf dat Nederland op alle lijstjes die er toe doen (over de economie of over een breder welvaartsbegrip) wereldwijd in de top tien staat. 'We moeten positief zijn. Positieve mensen zijn innoverend en dat is de grootste concurrentieslag die je kunt maken'.

Zowel Bijleveld als Vermeend benadrukten het belang van een actieve houding. De toekomst is niet zeker, maar stilzitten is geen optie. 'Kijk maar naar de terugslag van Nokia', waarschuwde Vermeend. Door een flexibele opstelling, door te investeren in technologie en door te luisteren naar mensen kun je de kansen grijpen die de nieuwe tijd ons biedt.

Van wie is het internet?

Marleen Stikker sloot de dag af met de oproep de techniek onszelf weer toe te eigenen. Internet was in het begin van een plaats voor vrije geesten. Je ziet partijen steeds proberen centrale macht te krijgen: Google, Facebook. We moeten heel voorzichtig zijn met onze data. De Waag ontwikkelde initiatieven rond de Fair Phone en de Smart Meter. Doel: mensen zelf de macht te laten houden over de techniek en de data.



Agenda voor de toekomst

Mogelijke acties

Naar aanleiding van de input van de sprekers op het congres is door aanwezigen nagedacht over mogelijke acties die in Overijssel kunnen worden ondernomen als reactie op de geschetste technologische ontwikkelingen vragen. Hieronder volgt een kort lijstje van genoemde ideeën.

- >> Er gaat grote ongelijkheid ontstaan als gevolg van automatisering en robotisering. Dat is een grote taak van ons allemaal. Mensen stimuleren om creatief te zijn. In onderwijs vooral. Iedereen daarbij betrekken. Iedereen een basisinkomen.
- >> Vergroot het bewustzijn van de mogelijkheden die technologie en digitalisering bieden. Online is geen aparte wereld maar een belangrijk onderdeel van de dagelijkse praktijk. Burgers, overheden en bedrijfsleven zijn onvoldoende op de hoogte van de aanwezige kansen.
- >> Technologie moet toegankelijker worden. Richt Fablabs op en verspreid 3D printers.
- >> Aandacht voor 3D printen op scholen. In Friesland rijdt een voormalige bibliotheekbus rond als mobiel Fablab. Dat zou ook goed voor Overijssel zijn. Het maken via een Fablab kan je opvatten als een nieuwe geletterdheid. Het zou daarbij ook wel een taak kunnen zijn van de bibliotheek.
- >> Leer werklozen 3D technieken zodat ze het verder kunnen uitdragen en daarnaast hun eigen kansen op werk vergroten .
- >> Maak een laagdrempelig informatiepunt. Zowel fysiek, dat je er kan binnenlopen, maar ook dat op Facebook telkens de laatste weetjes worden gepost. Daarbij wordt gedacht aan een prominente plek, zodat het ook opvalt en mensen zich vrij voelen naar binnen te gaan en desgewenst zelf aan de slag te gaan. De bestaande Fablabs zijn vaak alleen toegankelijk voor specifieke doelgroepen (studenten, kunstenaars etc). Eventueel in combinatie met een repaircafe te realiseren.
- >> Een goede voedingsbodem voor start ups is een taak voor de overheid. Op die manier kunnen jongeren en studenten makkelijker een bedrijf starten. Silicon valley kijkt naar Twente: wat zijn er veel starters! Daar trekken bedrijven de kar. Kennispark Twente is echt uniek. De toegang tot financiering is heel belangrijk. De Lobby naar Den Haag kan hier beter. Dat heeft Eindhoven beter.
- >> Data moeten eenvoudiger en voor meer organisaties bereikbaar zijn. Overheden kunnen hier op tal van manieren van profiteren.
- >> We moeten als maakindustrie aansluiten bij Design Lab.



- >> Wees als Overijssel je bewust van de ruimtelijk economische patronen die ontstaan. Het gebeurt niet allemaal in de Randstad. De ring er omheen barst van de vitaliteit. Twente ligt verder weg: daar moeten we nadenken wat we doen. Vinden we het voldoende leverancier van talent te zijn?
- >> Richt processen zo in dat data standaard open zijn.
- >> Organisaties moeten flexibel zijn. Dit geldt voor zowel het bedrijfsleven als overheden.
- >> Creëer een ruimte waarin organisaties zichzelf durven op te heffen. Zij zijn vaak opgericht vanwege een tijdelijk probleem. Gebruik capaciteit voor relevante problemen.
- >> Overheden moeten burgers met behulp van nieuwe technologie als partners opnemen in haar organisatie. Dit zorgt voor betere besluitvorming en effectiever bestuur.
- >> Overheden moeten een goede voedingsbodem voor start-ups creëren. Zorg dat de maakindustrie toegang heeft tot Fablabs. Overijssel is al op de goede weg.
- >> Overheden moeten flexibel zijn maar tegelijkertijd niet vergeten hun eigen visie duidelijk te blijven communiceren.
- >> Overheden moeten in ICT-ontwikkelingen de voorlopers steunen. Zij zijn de katalysators van innovatie.
- >> Zet in op cultuur. Cultuur is de doorslaggevende concurrerende factor in een wereld die flexibel en minder hiërarchisch wordt. Mensen moeten zich veilig voelen binnen organisaties.
- >> Breng Agile kennis in de organisatie
- >> Maak fouten en leer. Grote successen begonnen ooit klein. Durf risico te nemen. Zie de kansen, wees kritisch op ongewenste effecten.